AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO PAPILDYMO 564^1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos Seimas, 2024 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. XV-174 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos 2025 m. kovo 5 d. išvados Nr. 250-I-1“ pritaręs Seimo Peticijų komisijos išvadai tenkinti peticijoje pateiktą siūlymą papildyti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) nuostatas, nustatant administracinės teisenos procesinių terminų skaičiavimo taisykles.

Įstatymo projekto rengimą paskatino tai, kad Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse (toliau – BPK), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatyta, jog tais atvejais, kai paskutinė tam tikro termino pabaigos diena yra ne darbo diena, paskutine termino diena laikoma po jos einanti darbo diena, tačiau ANK analogiškos nuostatos dėl paskutinės termino dienos nėra.

Pastebėtina, kad iki 2017 m. sausio 1 d. galiojusio Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 249 straipsnio 2 dalyje, apibrėžusioje administracinių bylų teisenos tvarką, buvo nustatyta, kad šio kodekso nereglamentuojamų administracinių teisės pažeidimų bylų teisenos santykių atvejais teismas, nagrinėdamas administracinio teisės pažeidimo bylą, *mutatis mutandis* (su atitinkamais pakeitimais) vadovaujasi BPK normomis, taikomomis baudžiamųjų nusižengimų bylų procesui. Iš šio teisinio reglamentavimo matyti, kad ATPK nebuvo *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) nustatyta administracinių teisės pažeidimų bylų teisenos terminų skaičiavimo tvarka, tačiau, vadovaujantis minėta norma, administracinių teisės pažeidimų bylų teisenoje terminai buvo skaičiuojami vadovaujantis BPK nuostatomis.

Priėmus ANK, bendro pobūdžio teisės normos, *mutatis mutandis* ANK nesureguliuotiems administracinių nusižengimų teisenos santykiams, nukreipiančios į BPK, ANK, atsisakyta.

Šiuo metu galiojančio ANK teisės normos į baudžiamojo proceso įstatymą nukreipia tik atskirais atvejais, susijusiais su bylų teismingumo, informacinių ir elektroninių ryšių technologijų naudojimo, nušalinimo procese, administracinius nusižengimus tiriančių pareigūnų įgaliojimų įgyvendinimo, administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo žodinio proceso tvarka, teismo posėdžio tvarkos atskirų atvejų, administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo teisme išlaidų atlyginimo klausimais (ANK 572 straipsnio 3 dalis, 574^1straipsnio 2 dalis, 576 straipsnio 2 dalis, 593 straipsnio 2 dalis, 616 straipsnio 3 dalis, 630 straipsnio 2 dalis, 632 straipsnio 5 dalis, 666 straipsnis),

tai reiškia, kad šios normos taikomos su tam tikrais pakeitimais, atsižvelgus į teisinio reguliavimo sritį, situaciją ir pan. Lygiai taip pat administracinių nusižengimų teisenoje taikomos BPK normos pagal teisės analogiją (ne tik pareiškėjo minimas termino pabaigos momentas, bet ir kiti, su termino pradžia susiję aspektai).

Pažymėtina, kad teisės šaltiniu laikytini ne tik norminiai teisės aktai, bet ir teismų praktika. Išanalizavus teismų praktiką nepastebėti prieštaravimai, nenuoseklumas ar kiti probleminiai aspektai, kuriais remiantis galima būtų teigti, kad aplinkybė, jog ANK nėra įtvirtinta nuostata, nustatanti, kuri diena laikoma paskutine termino diena, kai terminas baigiasi nedarbo dieną, virstų „loterija, ar teismas skaičiuos termino pabaigą pagal analogiją“. Pastebėtina, kad teismų praktikoje nuosekliai remiamasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 4 d. nutartimi administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-29-697/2020, kurioje pasisakyta, jog ANK terminų skaičiavimo taisyklės nenurodytos, todėl pagal teisės analogiją taikomos BPK 100 straipsnio nuostatos.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius ir rengėjas – Seimo Peticijų komisija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptariami teisiniai santykiai.

Šiuo metu administracinių nusižengimų bylų teisenos terminai *de facto* skaičiuojami, vadovaujantis BPK 100 straipsnio nuostatomis, pagal kurias terminai skaičiuojami valandomis, dienomis ir mėnesiais; skaičiuojant terminus, neįskaitoma valanda ir diena, kuria prasideda terminas; dienomis skaičiuojamas terminas pasibaigia paskutinės dienos dvidešimt ketvirtą valandą; mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia paskutinio mėnesio atitinkamą dieną; jeigu paskutinis mėnuo atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną; jeigu terminas pasibaigia ne darbo dieną, paskutine termino diena laikoma pirmoji po jos einanti darbo diena. Komisija mano, kad nors teismai, nagrinėdami bylas dėl administracinių nusižengimų padarymo, skaičiuodami procesinius terminus, vadovaujasi BPK 100 straipsnio nuostatomis ir tokiu būdu užtikrina administracinių nusižengimų teisenos dalyvių teises procese, vis tik, vadovaujantis Konstitucinio Teismo jurisprudencija, ANK įtvirtintas teisinis reguliavimas galėtų būti sistemiškai tikslintinas, nustatant administracinės teisenos procesinių terminų skaičiavimo taisykles.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Siūloma papildyti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą 564^1 straipsniu, nustatant administracinės teisenos procesinių terminų skaičiavimo taisykles.

Priėmus įstatymą, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 564[1] straipsnis atitiktų iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos kylančius teisės aktų aiškumo reikalavimus, būtų aiškios procesinių veiksmų atlikimo terminų skaičiavimo taisyklės.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priimtas įstatymas neigiamų pasekmių nesukels.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimto įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimto įstatymo įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo projekto atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymo projektas atitinka strateginio lygmens planavimo dokumentus.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus įstatymą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus. Įstatymo projektas naujų sąvokų nenustato, todėl jų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka nereikia.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kuriuos reikia įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „procesiniai terminai“, „administracinė teisena“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Kitų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.

Seimo Peticijų komisijos pirmininkas Tadas Prajara